

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim
Sentralbord: 73 19 90 00, Telefaks 73 19 91 01
Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler
Berit Hågensen
Oppvekst- og utdanningsavdelingen

Innvalgstelefon
73 19 91 85

Vår dato
08.12.2016
Deres dato

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2016/793-620
Deres ref.

Adresseliste

Oversendelse av rapport etter tilsyn i form av egenvurdering med kommunenes tilsyn med barn i fosterhjem

Vedlagt følger rapport etter gjennomført tilsyn med kommunenes tilsyn med barn i fosterhjem. Tilsynet har blitt gjennomført i form av kommunenes vurdering av egen virksomhet.

Det vises videre til Fylkesmannens brev til de enkelte kommunene vedrørende oppfølging og avslutning av tilsynet.

Fylkesmannen takker for et godt samarbeid i forbindelse med tilsynet.

Med hilsen

Jostein Magne Krutvik (e.f.)
ass.utdanningsdirektør

Berit Hågensen
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg: Rapport m/ vedlegg, datert 08.12.2016

Kopi med vedlegg:

Statens helsetilsyn, postboks 8128 Dep., 0032 Oslo
Bjugn kommune
Ørland kommune
Osen kommune
Roan kommune
Leksvik kommune
Åfjord kommune
Skaun kommune
Agdenes kommune
Meldal kommune

Adresseliste:

Midtre Gauldal kommune

Klæbu kommune

Orkdal kommune

Melhus kommune

Frøya kommune

Rissa kommune

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Rapport fra tilsyn i form av egenvurdering med kommunenes tilsyn med barn i fosterhjem 2016

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har gjennomført et tilsyn med **Kommunenes tilsyn med barn i fosterhjem** i perioden januar – oktober 2016. Tilsynet ble gjennomført som en egenvurdering. I alt 6 barneverntjenester deltok, derav to interkommunale barneverntjenester. Tilsynet omfattet i alt 15 kommuner.

Deltakende barneverntjenester har vært:

- Midtre Gauldal kommune
- Klæbu kommune
- Orkdal kommune, Orkdal, Meldal, Agdenes og Skaun interkommunale barneverntjeneste
- Melhus kommune
- Frøya kommune
- Rissa kommune, Fosen barneverntjeneste (kommunene: Rissa, Leksvik, Åfjord, Bjugn, Ørland, Roan og Osen)

Bakgrunn

Fylkesmannen har gjennom år vært kjent med at flere kommuner ikke har fulgt opp barnevernlovens krav om tilsyn med fosterbarn. Fylkesmannen har påpekt lovbruddene gjentatte ganger, gjennom kontakt med kommunenes ledelse og barneverntjenesten, uten at det har hatt ønsket effekt. Fylkesmannen så behovet for å rette oppmerksomhet på kommunenes praksis på området, på bakgrunn lovbrudd som har vedvart i flere år, samt at lovendringer og en ny veileder har bidratt til større oppmerksomhet på området.

Lovendringene i barnevernloven, igangsatt 01.02.14, som blant annet ga kommunene større frihet til organisering av tilsynet har ikke ført til endringer i kommunene. Fylkesmannen ønsket å gjøre denne muligheten kjent for kommunene.

På denne bakgrunnen ble det varslet om tilsyn med de kommunene som hadde rapportert om avvik på tilsyn med fosterbarn gjennom flere år, og som ved rapportering for 2. halvår 2015 hadde manglende tilsyn.

Gjennomføringen

Kommunene ble i brev av 26.01.16 varslet om tilsynet. Utdrag av brev til kommunene:

Gjennomføring av tilsynet

Kommunene skal gjennomføre en egen kartlegging og en vurdering av hvorfor lovens krav om tilsyn med barn i fosterhjem ikke er oppfylt. Egenvurderingen skal gjøres som en gjennomgang av egen virksomhet, der de som har oppgaver knyttet til arbeid sitter sammen og går gjennom spørsmålene, diskuterer og reflekterer over egen praksis. Hensikten er å identifisere eventuelle forbedringsområder og eventuelle områder der det vurderes at arbeidet ikke er i tråd med lovverket.

Egenvurderingen er ment å være en hjelp til den plikten kommunen allerede har til egenkontroll og forbedringsarbeid av sine tjenester. Til hjelp for egenvurderingen har fylkesmannen utarbeidet spørsmål som kan benyttes til egen gjennomgang. Fylkesmannen vil oppfordre kommunene til å bruke sjekklister i Veilederen for tilsyn med barn i fosterhjem. (vedlegg 7.2- Sjekklister for fosterhjems kommunen – tilsyn av fosterbarn, s 56). I tillegg kan saksmappe for fosterbarn som kommunen har et tilsynsansvar for, gjennomgås. Ved gjennomgang av enkeltsaker og egen praksis vil det være mulig å danne seg et bilde av hvordan praksisen er og hvorfor tilsynsoppfølgingen har sviktet.

Det skal videre utarbeides en kortfattet plan med tiltak for å rette opp lovbruddet, av planen må det framgå:

- Hvilke tiltak som skal iverksettes for å rette opp lovbruddet og endre praksis.
- Hvordan ledelsen vil følge med på og kontrollere at tiltakene er iverksatt.
- Hvordan ledelsen vil gjennomgå om tiltakene har virket etter at de har fått virke en stund.
- Frister for å sikre framdrift.

Planen sendes Fylkesmannen, som vil gjennomgå og følge opp planen.

Plan for egenvurderingen:

Innen uke 10/16	Mottak av varselbrev, gjennomgang av materiell: Veileder fra BUFdir « Tilsyn med barn i fosterhjem» og spørreskjema.
15.03.16	Oppstartsmøte hos Fylkesmannen
Innen 13.05.16	Gjennomgang av egne rutiner og praksis – se spørreskjema/veileder. En oppsummering av funnene og en kortfattet plan utarbeides med tiltak for å rette opp eventuelle lovbrudd. Sendes Fylkesmannen innen 13.05.16
14.06.16	Oppsummeringsmøte hos Fylkesmannen, hvor kommunene legger fram konklusjon, utveksler erfaringer, lærer av hverandre og får ny kunnskap for å utvikle og forbedre tilsynet.
	Fylkesmannen følger opp planen

Det bes om at kommunen utpeker en kontaktperson for egenvurderingen.

Oppstartsmøte 15.03.16

Fylkesmannen ønsket å rette oppmerksomhet på kommunenes praksis med tilsyn med fosterbarn. I anledning oppstartsmøte for de deltagende kommunene, ble det holdt et fagmøte hvor tilsyn med fosterhjem var tema. Samtlige kommuner i fylket ble invitert. 12 av i alt 16 barneverntjenester deltok.

Representanter fra Trondheim og Sarpsborg kommune var invitert for å dele sine erfaringer om organisering og praksis på området. Sarpsborg kommune hadde gjennomført en organisasjonsmessig endring av tilsynet ved å flytte tilsynsvirksomheten ut fra barneverntjenesten og kommunen har ansatt faste tilsynspersoner. Det ble orientert om erfaringer fra prosessen og hvordan det virket i dag. Det var satt av til spørsmål og erfaringsutveksling etter begge innleggene.

Fylkesmannen ga en orientering om tilsynet og gjennomgikk sjekklister for gjennomgang av saksmapper og spørsmål til gjennomgang av tilsynsvirksomheten og tilsynsrapporter.

Kommunenes gjennomføring og vurdering

I perioden mars - mai 2016 gjennomførte kommunene sin egenvurdering. De benyttet seg av sjekklister som var utarbeidet og brukte veilederen «Tilsyn med barn i fosterhjem» (Barne- og familiedirektoratet 02/2015). Samtlige kommuner utarbeidet en plan med tiltak for å rette opp lovbruddene, som ble oversendt Fylkesmannen.

Oppsummeringsmøte

Møtet ble gjennomført 24.08.16. Hensikten med møtet var at kommunene skulle utveksle erfaringer fra gjennomføringen, informere hvilke tiltak man har kommet fram til og å dele gode ideer og videre planer.

Alle deltagende kommuner var representert med opptil 3 deltakere. Hver kommune orienterte om gjennomføring av egenvurderingen. Handlingsplanene ble konkretisert og forklart nærmere. Det ble formidlet hvilke tiltak som var planlagt igangsatt og hva som allerede var gjennomført av endringer av praksis, rutiner og prosedyrer. Kommunene hadde gjennom kartlegging og vurderinger identifisert hvorfor lovbrudd hadde skjedd. Det ble orientert om bred deltakelse blant ansatte i tjenestene og stort engasjement ved gjennomføringen av egenvurderingen i kommunene.

Kommunenes funn:

- Informasjon fra omsorgskommune om plassering blir ikke mottatt tidsnok
- Lang saksbehandling for politiattest
- Tilsynsrapport levert sent fra tilsynsperson
- Tilsynsperson slutter brått
- Tilsynsperson har ikke utført oppdraget forskriftsmessig
- Tilsynsperson blir ikke godt nok fulgt opp
- Fosterforeldre har trenert tilsyn
- Svake rapporter uten å høre barnets mening
- Det blir gjort en oppsamling av tilsynene og skrevet en rapport
- Kapasitetsproblem – fravær/ turnover

Kommunenes tiltak:

- Skriv til alle tilsynspersoner om oppdraget og frister
- Prosedyre for tilsyn med fosterbarn revideres
- Bedre rekruttering av tilsynspersoner
- Ny organisering knyttet til rådmannens stab
- Bruk av årshjul, systematisk oppfølging
- Friggjøre og eller styrke stillingsressurs for oppfølging
- Opplæring av tilsynspersoner - interkommunalt
- Utarbeide ny rapportmal
- Synliggjøre ansvar og arbeid for oppgaven

Fylkesmannens oppfølging av tilsynet

Gjennom handlingsplaner og oppsummeringsmøte fikk vi informasjon om ulike tiltak som kommunene skal gjøre å rette opp lovbrudd og sikre forsvarlig tilsynsarbeid og planer.

I 3 av kommunene fant Fylkesmannen at tiltakene er godt egnet til å rette opp lovbrudd vedrørende tilsyn med fosterbarn. Det ble i brev gitt tilbakemelding til kommunens ledelse om at tilsynet avsluttes under forutsetning at kommunen sørger for at de tiltak og endringer som er beskrevet følges opp og gjennomføres i tråd med planene.

Videre ble to kommuner gitt tilbakemelding på at det var nødvendig med en nærmere presisering av hvordan ledelsen vil følge opp tiltakene og hvordan det skal sikres at de har virket og hatt effekt, etter at tiltakene har vært praktisert en stund.

Etter tilbakemelding fra de to kommunene, ble tilsynet avsluttet.

For en kommune som har hatt store organisasjonsmessige og administrative endringer, både sentralt i kommunen og med tilsynsarbeidet, vurderte vi at det er nødvendig med en tilsynsmessig oppfølging.

Fylkesmannens oppsummering og vurdering

Fylkesmannen har hatt god erfaring gjennom 3 tidligere tilsyn gjennomført som egenvurdering på barnevernsområdet. Det er gitt gode tilbakemeldinger fra de involverte kommunene og det er tidligere uttrykt ønske om at denne metoden brukes på flere tema.

Tilsyn med fosterbarn har Fylkesmannen vært opptatt av gjennom flere år. På grunn av vedvarende lovbrudd på området og at igangsatte tiltak ikke hadde varig effekt, var tilsyn med fosterhjem et tema som ble prioritert. Samtlige kommuner stilte seg positivt til tilsynet.

Det var positivt å starte opp med et fagmøte, hvor samtlige kommuner i fylket deltok. Det fikk derved en større oppmerksomhet og synliggjorde satsingen fra Fylkesmannen. Det ble laget en reportasje om temaet og møte i Adresseavisen.

Kommunene viste at de har hatt en grundig og systematisk gjennomføring av tilsynet. Gjennom kartlegging og vurderinger har de identifisert hvorfor lovbrudd har skjedd. Det var bred deltakelse i gjennomføringen blant de ansatte. De fleste handlingsplaner var konkrete. Fylkesmannen mener at de tiltakene som

kommunene har foreslått er godt egnet til at kommunene skal gjennomføre tilsyn med barn i fosterhjem i henhold til lovbestemmelsene.

Vi ser at oppsummeringsmøtet for deltakende kommuner skulle ha vært arrangert som et fagmøte, hvor de øvrige kommunene i fylket kunne ha deltatt. Dette ville ha spredd gode erfaringer og praksis.

Torbjørn Løvaas
seniorrådgiver

Berit Hågensen
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:

Varsel om tilsyn til en kommune, dat. 26.01.16

Sjekkliste

Invitasjon til fagmøte og oppstart for egenvurdering, dat. 12.02.16

Invitasjon til oppsummeringsmøte, e-post